



## **EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus MÄRTS 2013**

### **Märts – lootuse, valguse ja rõõmu kuu.**

Lord Byron on tõdenud, et taevas võib olla nii pilvitu, nii selge, täis puhast ilu, et seal võib näha vaid Jumalat. Veebruari üha sagedasemad päikselised päevad on lubanud kogeda midagi sellesarnast. Õhus on tunda kauaoodatud kevade hõngu: on valgust ja värvi, aga mis peamine — päikest! Märts on üleminekukuu, aeg, mil talv loovutab tasahilju oma koha kevadele. Võime selles märgata uue elu (taas)tärkamist. Et tänavu on ka ülestõusmispüha märtsis, saame iseäranis kirkalt tunnetada, kuidas talve pimedus asendub kevadise kirkusega ja kuidas hauapimeduse üle hakkab valitsema (igavese) elu valgus. Nagu ütleb paasaöö missal lauldav salm: Kristus on surmast ülestõusmisega kinkinud surelikele elu. Kristuse surnuist ülestõusmine on müsteerium, millest oleme kristlastena kutsutud osa saama.

Küllap puudutab kevade saabumine igaüht omal moel. Kes pistab mulda esimesed seemned, kes otsib talvekorterist välja jalgratta, kes kavandab kodus suurpuhastust või remonti, kes kavandab muid muudatusi. Seejuures ei ole võib-olla isegi mitte niivõrd tähtis see, mida tahetakse muuta, kuivõrd see, et soovitakse muudatusi ja ollakse valmis nende nimel pingutama. Uuendamine puudutab ka koguduse häälekandjat Johannese Sõnumeid. Väikesi muudatusi on näha juba selles numbris: hakkame tutvustama koguduse nõukogu ja juhatuse uusi liikmeid. Loodame, et see aitab koguduse rahval omavahel paremini tuttavaks saada. Vaatame tagasi koguduse ja meie pühakodade värvikale ajaloole. Püüame välja selgitada koguduse liikmete arvamusi päevakajalistel teemadel. Jõudumööda proovime lehe elektroonilist versiooni rikastada senisest enam fotomaterjaliga. Tööd lehe värskendamisel jätkub. Suuri asju ei tehta ühe hooga, suured asjad koosnevad paljudest väikestest, on täheldanud maalikunstnik Vincent van Gogh. Nii nagu iga kristlase vaimne uuenemine peab olema pidev, on see ka meie sõnumikandjaga. Täna toimetuse nimel kõiki, kes on teinud ettepanekuid lehe uuendamiseks. Teie mõtetest on abi ja mõtlemisainet. Kui Sul, hea lugeja, on mõtteid ja arvamusi lehe uuendamiseks, oleme rõõmsad, kui neist hiljemalt märtsi lõpuks koguduse e-posti aadressile teada annad.

Kogudusele on selle kevade suursündmus koguduse sõprussuhetele pühendatud nädalavahetus 24.–26. mail, mil võõrustame oma sõbruskoguduste ja ammuse partneri, Saksamaa Schmalkaldeni dekanaadi esindajaid. Ettevalmistused on täies hoos. Iga vabatahtlik, kes soovib päevade korraldamisel kaasa aidata, on teretulnud endast teada andma. Abikäsi on tarvis mitme tegevuse juures. Samuti ootame koguduse liikmeid osa võtma sõbruspäevade ettevõtmistest. Kava avaldame sõbruspäevade lähenedes koguduse kodulehel, infotahvilitel ja Johannese Sõnumites.

Äsja möödunud vabariigi 95. aastapäeval võis kuulda mõtet, et riik, need oleme meie. Nii on see ka koguduse puhul — kogudus, need oleme meie. On hea meel, et veebruaris alustas tegevust koguduse nõukogu ja juhatuse uus koosseis. Soovigem neile teotahet ja pühendumust koguduse elu edendamisel! Samas ärgem jätkem oma koguduse asju üksnes nende kanda, vaid osalegem aktiivselt ka ise, leidkem kevadisi muudatusi kavandades aega ka oma kodukogudusele. Märts on lootuse, valguse ja rõõmu kuu, mil Jumal kingib loomis- ja elujõudu kogu loodule. Osakem siis sellest rõõmu tunda ja seda aega targalt kasutada.

Kristel Engman

EELK Lääne praostkonna vikaarõpetaja

## ÖSTERHANINGE KOGUDUSEST.

Oleme rõõmsad, et saame olla Haapsalu koguduse sõbrad ja tänulikud kutse eest 24-26. mail toimuvatele sõbruspäevadele. Sõprussuhted Österhaninge ja Haapsalu koguduse vahel said alguse 1990 aastate alguses, mis tähendab, et nüüdseks on meie kogudustevaheline sõprus kestnud juba pea 20 aastat. Kaksikümmend aastat on ju tegelikult üsna lühike aeg, kuid kui mõelda asjadele, mis selle aja jooksul on toimunud, tundub see aeg jälle üsnagi pika ja sisukana. Palju on selle aja jooksul muutunud ühiskonnas ning muutunud oleme ka meie ise.



Ootame väga võimalust meie koguduste vaheliste suhete uuendamiseks, et koos tulevikku vaadates veelgi tugevdada oma sõprust ning meie ühist usku meie Issandasse, Jeesusesse Kristusesse.

Samuti ootame väga kohtumist teiste Haapsalu koguduse sõpruskogudustega, kes tulevad sõbruspäevadele, et üksteist tundma õppida ning selle kaudu uusi sõprussuhteid luua.

Õpetaja Martin Marcolla (sai EELK Haapsalu koguduse teeneteristi aastal 2004).

### Österhaninge

Österhaninge kogudus asub Haninge kommunis Stockholmi kommunii naabruses. Kommuni on iseloomulikud eramute ja suurte kortermajadega alad. Väikesest põllumajandusega tegelevast maakogukonnast sai 20. sajandi teisel poolel riigi pealinna kiiresti kasvav ääreala. Selline areng mõjutab veel praegugi nii koguduse kui ka selle piirkonna elanikkonna elu. Haninge kiire arengu ja Rootsi riigi avatud immigratsioonipoliitika tõttu elame kõrvuti katoliiklaste, õigeusklike ja moslemitega. Praegu on koguduses umbes 30 000 liiget. Koguduse tegevuse rahastamine käib vaid oma liikmeskonna toel. Muret tekitav areng kogu Rootsi kirikus on koguduseliikmete vähenemine. Samasugust suundumust oleme mitme aasta jooksul täheldanud ka meie koguduses.

### Lühidalt ajaloost

Keskajal oli Österhaninge edukas põllumajanduspiirkond. Meie vanim, Österhaninge kirik ehitati 14. sajandi alguses piirkonna kõige tihedamalt asustatud keskusse Årsta lossi lähedale. Sel ajal kuulus loss Saksa ordule, kes kasutas lossi peakorterina Baltikumi alade juhtimiseks. Aastasadu oli kirik piirkonna keskus, kuid raudtee ehitamisega 20. sajandi alguses olukord muutus, kirikust kaugemale tekkisid uued asulad. 20. sajandi jooksul tekkis aina uusi asulaid ja sellest tuli vajadus ka uute kirikute järele. Praegu kuulub kogudusele neli kirikut, kuid kõige väärtuslikum aare on meie keskaegne kirik.

### Österhaninge kirik

See äärmiselt ilus kirik on paljudele meie koguduse liikmetele emotsionaalselt tähtis paik. Seetõttu soovivad paljud just selles kirikus ristida oma lapsi ja abielluda, seal peetakse ka matusteenistusi. Kuigi kirik asub keskest veidi eemal, ei ole see tühi ega unustusse vajunud.

### **St Eskil'i kirik**

1993 valmis koguduse uus peakirik kommuuni keskuses Handenis. Selles kirikus on meie koguduse peajumalateenistused, seal on enamiku meie koguduse töötajate tööruumid.



### **Jordbro kirik**

Kirik ehitati 1970ndail aastail ja on aktiivselt kasutuses nii jumalateenistuste kui ka laste- ja noorteürituste paigana.

### **Vendelsö kirik**

Ehitatud 1960ndail, renoveeritud 2000. algusaastail, samuti üpris tihedalt kasutatav.

### **Surnuaed**

Kogudusele kuulub suur surnuaed. 2012 ehtasime sinna moodsa arhitektuuriga leinamaja. Loodame, et see maja leiab kasutust meie koguduse liikmete matusetalituse paigana, aga seda võivad kasutada ka teised konfessioonid, sealhulgas moslemid, kes moodustavad meie koguduse territooriumil suure kogukonna.

### **Mitmesugused tegevussuunad**

Peamine küsimus kogu Rootsi kirikus on liikmeskonna vähenemise peatamine. Sellest lähtuvalt panustab Österhaninge kogudus palju laste- ja noortetööle. Kogu nädala vältel toimuvad kokkusaamised. Lapsed ja vanemad saavad osaleda mitmesugustes õpiringides, millele on lapse vanusest lähtuvalt lisatud kristliku õpetuse ja kasvatuse elemente. Korraldame noorteõhtuid ja leerikursusi. Leeriõpingute ajal pakume noortele mitmekesiseid võimalusi osaleda ühistegevuses, korraldame reise. Igal aastal teeme ühele leerigrupile reisi Püha Franciscuse linna Assisi Itaalias. Täiskasvanute tegevused oleme koondanud programmi "Avatud tuba". Selle alla mahuvad arvuka kuulajaskonnaga lugemisõhtud, töötoad, meditatsioonigrupid, palverännakud ja vestlusgrupid. Kogudusel on mitmekülgne muusikategevus. Palju tähelepanu pöörame diakooniatööle, mis eelkõige väljendub tegevuses, millele oleme andnud nime „Kark“ (Kryckan).

### **Kark (Kryckan)**

Koguduse asumine suurlinna äärealal seab meile keerulisi sotsiaalseid ülesandeid. Stockholmis on suur ja kahjuks aina kasvav kodutute, alkoholi- ja narkosõitlaste kogukond, kes on jäänud elu hammasrataste vahele ning on ilma ka ühiskonna toetusest. Seetõttu korraldab kogudus neile päevaseid tegevusi, kus pakume hommiku- ja lõunasöögi kõrval ka võimalust olla eemal sellest raskest elust, mida nad tänaval elades kogevad. Tegevusi korraldavad diakooniatöötajad, pastorid ja vabatahtlikud. Mitme aasta jooksul pidime selle tegevuse tarvis üürima ruume, kuid 2012. aastal õnnestus meil soetada selleks tööks oma maja.

Hästi planeeritud ja korraldatud töö kaudu on kogudus saanud paljude aastate jooksul areneda, see annab meile hea lähtekoha seada tulevikku suunatud strateegilisi sihte. Muu hulgas puudutab see ka mullu soetatud suuremat puumaja meie keskaegse kiriku kõrval. Sellest tuleb maja, kus tuleviks saab korraldada pärast laulatust ja ristimisi vastuvõtte. See maja annab peavarju palverändajaile ja seal saab teha noortelaagreid. Loodame, et sellest majast tunnevad paljud meie koguduse liikmed järgmiste aastate jooksul suurt rõõmu.

Meie peamine eesmärk lähitulevikus on jumalateenistusliku elu elavdamine, et peatada nii meie koguduse kui ka Rootsi kiriku liikmeskonna vähenemine. See tähendab, et kogudusel tuleb välja arendada uus misjonistrateegia evangeeliumisõnumi levitamiseks kohaliku elanikkonna seas.

Eesti keelde tõlkis koguduse juhatuse aseesimees Kristi Ainjärv

# KOGUDUSE TEGEVUSKAVA MÄRTSIS

Täpsemalt loe <http://haapsalu.eelk.ee>

**R, 1. märts kl 9** hommikupalvus (Jaani kirik); **kl 15** eakate teetund (Jaanisaal).

**P, 3. märts kl 11** jumalateenistus armulauaga (Jaani kirik). Teema: Jeesus - kurjuse võimu võitja. Teenivad õpetaja Kari Tynkkynen ja Teno Ilves.

**E, 4. märts kl 17.30** segakoori proov (Jaanisaal).

**T, 5. märts kl 19** toomkooi proov (Jaanisaal).

**R, 8. märts kl 9** hommikupalvus (Jaani kirik); **kl 15** eakate teetund (Jaanisaal).

**P, 10. märts kl 11** jumalateenistus armulauaga (Jaani kirik). Teema: Elu leib. Teenib õpetaja kapten Arvo Orav; **kl 11-12.15** lastekirik ehk pühapäevakool (Jaanisaal). Leerikooli algus.

**E, 11. märts kl 17.30** segakoori proov (Jaanisaal).

**T, 12. märts kl 19** toomkooi proov (Jaanisaal).

**K, 13. märts kl 18** kogudusekool (Jaanisaal). Teema: Püha Vaim - elavaks tegija. Õpetavad Anu ja Juha Väliaho.

**R, 15. märts kell 9** hommikupalvus (Jaani kirik); **kl 15** eakate teetund (Jaanisaal).

**P, 17. märts kl 11** jumalateenistus armulauaga (Jaani kirik). Teema: Kannatuste pühapäev. Teenivad õpetaja Tiit Salumäe ja Teno Ilves.

**E, 18. märts kl 17.30** segakoori proov (Jaanisaal).

**R, 22. märts kl 9** hommikupalvus (Jaani kirik).

**L, 23. märts kl 17** Jaani kiriku Gutdorf-oreli remondi II etapi lõpetamise tänukontsert. Orelil Lia Salumäe, orelist ja remondist kõneleb Toomas Mäeväli (Jaani kirik).

**P, 24. märts kl 11** palmipuudepüha jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Aukuninga alandustee. Teenivad õpetaja Tiit Salumäe ja Loviisa koguduse õpetaja Seppo Apajalahti (jutlus). Laulab koguduse segakoor.

**E, 25. märts kl 12** küüditamise mälestuspäeva palvus (toomkiriku ristimiskabel). Teenib õpetaja Tiit Salumäe.

**K, 27. märts kl 12** Teadvuse murdehetk. Eesti Vabariigi taastamisest on möödunud 7890 päeva ehk sama palju päevi kui oli iseseisvus enne Eesti okupeerimist. Kirikukellad.

**N, 28. märts kl 18** Suure Neljapäeva jumalateenistus armulauga (Jaani kirik). Teema: Püha armulaud. Teenib õpetaja Tiit Salumäe.

**R, 29. märts kl 11** Suure Reede jumalateenistus (Jaani kirik). Teema: Jumala Tall. Teenib õpetaja Tiit Salumäe. Laulab koguduse segakoor.

**L, 30. märts kl 19** Paasa missa ja ristimine (toomkirik). Teema: Jeesus on hauas. Juhtiv liturg õpetaja Tiit Salumäe, abilised diakon Peeter Krall ja Teno Ilves. Laulab toomkoor.

**P, 31. märts kl 11** 1. ülestõusmispüha jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Kristus on surnuist üles tõusnud. Teenib õpetaja Tiit Salumäe. Laste näidend ülestõusmispühaks. Laulavad lasteansambel ja segakoor.

**Toomkirik ja muuseum**. Vaata [www.haapsalulinnus.ee](http://www.haapsalulinnus.ee)

**Jaani kirik**. Pühapäevased jumalateenistused toimuvad kuni 23. märtsini Haapsalu Jaani kirikus.

**Koguduse kantselei**, Kooli 6, avatud E, K ja R kl 9-15. Tel 473 7166, 52 80635, e-post [haapsalu@eelk.ee](mailto:haapsalu@eelk.ee) Kohtumine koguduse õpetaja Tiit Salumäega on soovitav leppida eelnevalt kokku (tel. 52 80635).

## ALGAB KEVAD-SUVINE LEERIKURSUS

**EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus kutsub kõiki huvilisi leeri.**

**Kevad-suvine leerikool algab pühapäeval, 10. märtsil 2013 kell 11 jumalateenistusega Jaani kirikus.**

Leer, ehk vana nimega „peakool“ on koguduse kool. Leerikoolis tutvutakse põhjalikumalt ristiusuga, Piibli, kiriku õpetuse ja ajaloo, kristliku eetika ning koguduse eluga. Leeritunnid toimuvad vastavalt kokku lepitavale kavale. Tunde viivad läbi koguduse vaimulikud ja teised kaastöölised. Lisaks eelnimetatule on leerikoolis osalemine hea võimalus arutleda elu ja igavikuliste küsimuste üle.

Leerikursus lõpeb leeripühaga ehk konfirmatsiooniga. Leerikooli lõpetanu saab koguduse täisõiguslikuks liikmeks, võib tulla armulauale, saada ristivanemaks, lasta abielu laulatada ja kandideerida koguduse juhtorganitesse.

**Esimene kokkusaamine algab 10. märtsil 2013 kell 11.00 jumalateenistusega Jaani kirikus. Peale jumalateenistust saame tuttavaks, lepime kokku leeritundide ajad ning tutvume õppematerjalidega.**

Leerikursuse tasu on 30 eurot.

Täpsemat teavet leerikooli kohta saab õpetajate Tiit Salumäe ([tsalumae@yahoo.com](mailto:tsalumae@yahoo.com); 5280635) või Kristel Engmani ([kristel.engman@eelk.ee](mailto:kristel.engman@eelk.ee); 5289527) käest.

## PAASTUAJAST JA SELLE TÄHENDUSEST

**Praegu on paastuaeg. Kiriklikus traditsioonis on see olnud vaimse süvenemise ja meelega paranduse aeg, mil loobuti liha- ja piimatoitudest ning lõbustustest. Paastuaeg algab tuhkapäeval ja lõpeb ülestõusmispühäl, kestes kokku 40 päeva.**

**Huvitav, kas paastuaega peetakse ka praegu ja mida see tänapäeval inimestele tähendab?**

**Markus (18):** Paastuaega ma ei pea, sest see ei oma minu jaoks erilist tähendust.

**Sandra (21):** Tean küll, et praegu on paastuaeg, aga meie peres seda eriti ei peeta. Minu enda jaoks on paastuaeg vaimne tasand olulisem. Ma ei taha midagi kellelegi tõestada. Püüan võtta endale aega järelemõtlemiseks.

**Triin (33):** Ma ei pea paastu klassikalises tähenduses ehk siis ei loobu otseselt söögist-joogist, ent mulle tundub, et tänapäeval ei peagi see olema üheselt nii. Minu jaoks tähendab paastuaeg pigem perioodi, mil senisest enam enesesse süüvida ning teha tööd iseendaga – analüüsida oma valikuid ning mõelda sellele, kuidas elada oma elu veidi paremini, kuidas olla parem inimene, parem kristlane. Selline sisekaemuslik töö iseendaga mõjub puhastavalt ja loob mingit erilist õnnetunnet. Võimalik, et sellele aitavad kaasa ka esimesed kevade märgid, ent kokkuvõttes loeb ilmselt ikkagi see, et tundes ja tunnetades iseennast paremini/paremana, tundub ka kogu ümbritsev maailm parem.

**Teno(39):** Minu kokkupuude paastuajaga on pigem mõtteline ja vaimne. Paastuaeg mõttele iseloomulikest toitumispiirangutest ei ole ma suutnud kinni pidada. Selle asemel olen püüdnud olla sel ajal nii kehaliselt kui ka vaimselt võimalikult aktiivne, et talveväsimust maha raputada ja kevadele reipamalt vastu minna.

**Tiia (47):** Paastuaeg on minu jaoks järelemõtlemise ja endassesüüvimise aeg. Nii oma keha ja vaimu puhastamise ja korrastamise aeg.

Ma ei ole tõenäoliselt päris 100%-line paastuaeg reeglite järgija. Olen viimased 5-6 aastat püüdnud paastuajal mitte tarbida liha ja lihatooteid. Usun, et vanadel roomlastel oli õigus, kui nad ütlesid: *Mens sana in corpore sano* (terves kehas terve vaim).

**Andres (51):** Minu jaoks ei oma paastuaeg erilist tähendust ja sellepärast ma seda ka ei pea.

**Pille (52):** Paastuaeg on üks osa kirikuaastast ja ma elan seda aega läbi jumalateenistuste. See tähendab vastavaid tekste, laule, jutlusi. Jumalateenistuse liturgia on teine. See kõik kokku mõjutab ka igapäevast elu; vähe välist, rohkem sisemist. See on hea aeg.

**Ülo (69):** Mina otseselt paastuaega ei pea. Kui ma paastun, siis teen seda ainult tervislikel põhustel ja sel ajal, kui vajadus tekib.

**Mai-Ellen (70):** Oma lapsepõlvkodust mäletan väga ranget paastuaja pidamist. Minu ema poolt vanavanemad olid luterlased ja vanaema pidas sellest eriti rangelt kinni. Aga mida aeg edasi, seda raskem on mul oma perega sellest kinni pidada. Kahju, et ei suuda. Nüüd on minu jaoks sisetunne oluline. Mõtlen sellele rohkem. Arvan, et seda oleks kõigile tarvis.

Küsis Maria Strauss

## MÄLESTUSPALVUS

20. veebruaril toimus Jaani kirikus mälestuspalvus, millel Haapsalu väikelastekodu hoolealused ja töötajad, hukkunud laste omaksed ning külalised mälestasid kaks aastat tagasi toimunud tulekahju ohvreid. Ühtlasi oli kõigil kirikulistel võimalik tutvuda väikelastekodu tegemisi kajastava fotonäituse ja joonistustega. Näitus jääb Jaani kirikus avatuks märtsi lõpuni.



## KIRI EMALE

Haapsalu koguduses on aastaid olnud tavaks pühendada emade- ja isadepäevale mõni ettevõtmine. Korraldatud on nii foto- kui joonistuskonkurse, tortide-kookide küpsetamist ja kirikukohvi pakkumist, koguduse liikmed on osalenud teemalises viktoriinil, pannud luulekeelde mõtteid oma vanematest või mõtlema ja sõnastama seda, mille eest soovime oma vanemaid tänada. Mõeldes eelolevale emadepäevale kutsume kõiki koguduse liikmeid, lapsi ja noori kirjutama kirja oma emale (või temale mõeldes). Kirjas võiks kirjutada sellest, mida olete oma emalt õppinud või miks on ta teie jaoks tähtis, oluline ja eriline. Kirja võib kirjutada ka emadele, kes on kutsutud ajast igavikku.

Kirjad maksimaalse pikkusega 2500-2800 tähemärki (ligikaudu 1 A4) palume esitada 1. maiks 2013 koguduse e-posti aadressile [haapsalu@eelk.ee](mailto:haapsalu@eelk.ee) või tuua kantseleisse. Kirjad palume varustada autori nime ja kontaktandmetega (telefon ja e-posti aadress). Palume kindlasti lisada, kas soovite kirja avaldamist anonüümselt või nimeliselt.

Emadele mõeldud kirju soovime esitleda emadepäevale pühendatud pidulikul perejumalateenistusel toomkirikus pühapäeval, 12. mail.

Täpsem teave: [kengman@hotmail.com](mailto:kengman@hotmail.com), 5289527.

# SIRVIDES KOGUDUSE KROONIKAT.

## 325 aastat tagasi

Reede, 23. märtsil 1688, kell 3 hommiku (nii teatab ajaraamat), läks lossis tuli lahti ja hävitas kõik eluruumid, kiriku katuse, uue orel, mida krahw Magnus de la Gardie nelipühiks 1658. kinkinud oli, kirikutoolid ja kellatorni ühes kelladega ära. Kiriku wõlwid jäiwad aga terveks. Terwe öö läbi oliwad inimesed hädas ja ahastuses, kuni hommikul paks lumesadu tuli ja tule ära kustutas.

Järgmisel pühapäeval 4. paastupühäl (Lätare) 25. märtsil peeti jumalateenistust linnakirikus ja selleaegne õpetaja Mag Joachim Sellius ütles kogudusele jutlust sõnade üle: Minge ja tooge puid” (Hagai 1, 8). Selle peale läksiwad koguduse mehe järgmisel päewal Wormsi ja Hiiumaale, tõiwad sealt palkisid ja puid ja hakkasiwad lossi kirikule katust ehitama.

(Allikas: “Haapsalu lossikirik” 1913)

## 138 aastat tagasi

3. märtsil 1875 tähistas kohalik pastor / M. v. Hörschelmann/ oma hõbepulma, mil armas kogudus külvas ta sõna otseses mõttes üle kingitustega, mida oli kokku 62. Jumal õnnistagu armsat kogudust!

## 132 aastat tagasi

*Invocavit*-pühapäeval, 1. märtsil 1881 suri keiser Aleksander II mõrvari käe läbi. Sõidul Talvepaleesse tabas teda dünamiidipomm ja mõni tund hiljem ta lahkus. See rabav surmasõnum jõudis Haapsallu esmaspäeva, 2. märtsi varahommikul ja juba sama päeva ennelõunal peeti meie Jaani kirikus kaks leinajumalateenistust, üks saksa ja teine eesti keeles. Nõnda saavutasid nihilistid pärast senini tulutuks jäänud katseid oma hirmsa võidu.

Kõik truud alamad on jubedast sündmusest nagu halvatud, võimetud mõtlema millestki muust kui sügavast murest tuleviku pärast, palvetades südamepõhjast: Jumal, ole meie maale ja rahvale armuline! Jumal, kaitse ja varja meie keisrikoda!

2. märts on keiser Aleksander III troonileastumise päev.

## 96 aastat tagasi

Peterburis puhkes Kerenski revolutsioon, keiser loobus troonist. 3. märtsi 1917 õhtul saabus Haapsallu salk vene revolutsioonilisi madruseid, kes lasksid kõigepealt raudteejaamas maha ühe täiesti süütu eesti kordniku Kemi ja sõitsid siis edasi Rohuküla sadamasse.

Kui me 4. märtsi hommikul juhtunust kuulsime, jagasin ma kogu oma raha majakaaslaste vahel laiali ja hoiatasin härraseid, keda arvasin olevat hädaohus. Ma loobusin homseks pühapäevaks Lääne-Nigulasse planeeritud asendussõidust, sest ma ei tahtnud lahkuda majast nii kriitilisel hetkel. Linnapea dr. Gottfried v. Krusenstierni sõbrad palusid tal linnast lahkuda, voorimees oli kohal, kuid kohusetunne keelas teda ja ta jäi kohale.

Keil 10 hommikul põletasid revolutsionäärid politseis toimikuid ja tungisid siis meile sisse, röövisid relvad - vanad jahipüssid - ja viisid mind turuplatsile. Seal leidsin eest dr. v. Krusenstierni. Mässajad küsisid temalt, miks ta pole linna eest paremini hoolt kandnud. Ta vastas lühidalt ja täiesti tõeselt: ma tegin, mis suutsin. Minult küsiti rahvust, - “Sakslane” - See on halb, need inimesed on ohtlikud - oli nende vastus. Kaua te siin olete olnud? “Kümme aastat.” – “Seda on vähe!” Mulle ei seletatud lähemalt, mida nad selle all mõtlesid.

Siis viidi meid relvastatud valve all minema. Hunniuse maja ees kostis venekeelne käsk “Vangid ette!” ja peaaegu silmapilkselt tulistati dr. Krusenstierni ja mind. Kui ma maha olin kukkunud, anti minu pihta veel üks lisalask, mis riivas mind kõri ja lõualuu lähedalt, läbis paksu talvemantli ja jäi pidama rangluu juures. Kuuli olen ma alles hoidnud.

Ma kaotasin meelemärkuse. Jumal oli neil viimastel hetkedel mulle ligidal, sest ma suutsin ainult palvetada: Issand, kui sa tahad mind ära kutsuda, siis sündigu sinu tahtmine. Seejuures tunnetasin ma väga tugevalt: see ei ole võimalik, mu elu ja ülesanded pole ju veel lõpetatud.

Ma tulin teadvusele oma naise hääle peale. Ta oli ohtu trotsides koos ühe sugulase prl. Emmy Bergiga tänavale sööstnud, nad tõstsid mind jalule ja vedasid koju, toetades ja kandes mind kahelt poolt. Mu vasak jalg ei kuulunud üldse sõna, sest alakehas oli verevalum. Minu järel olevat käinud madrus, revolver käes. Kuna ma aga teel järjekordselt kokku kukkusin, ei pidanud ta tulistamist ilmselt enam vajalikuks. Ma hüüdsin veel ühele vanale majahoidjale Rein Puskowile, et ta aitaks dr. Krusenstierni, ja nägin, kuidas too temale toetudes üles tõusis ja taas kukkus. Mõrvarid tapsid ta teise lasuga. /.../

5. III ennelõunal läks minu naine revolutsionääride koosolekule ja hankis meile loa Tallinna sõiduks. Me asusime kaitsesalga saatel teele, mind asetati kelgule. Minu naist abistasid sellel raskel teel ustavalt koguduse naised prl. Marie Remmel, prl. Alice Fabricius, pr. Anna v. Wistinghausen ja pr. Stella Holmberg, kelle heategu me iialgi ei unusta.

Rongijaamas takistas meie teed vaguni juurde suur hulk lätlast (kaitsesalk andis alla ja kadus). Kui mu naine neile ütles: "Minu mees on suremas!", ütlesid lätlased vastuseks: seda parem, sellised inimesed peavadki surema!

Siis saatis Jumal meie juurde ühe võõra noore valgevenelasest madruse, kes meile koos teise sõduriga teed tegi, meid vagunisse aitas ja koos ühe ohvitseriga telegraafi teel meile kanderaami Tallinna vastu tellis. Meil vedas, sest meie telegrammid ei olnud Tallinna jõudnudki. Meie abistajad käitusid tõeliste sõpradena, hoolitsesid meie eest ja mõistsid hukka selle vägivalla, mida siin kõige õiglase vastu kasutati.

Tallinnas oli meil kanderaam vastas ja meid viidi valge lipuga autos läbi inimestest tungil tänavate Greiffenhageni kliinikusse. Kui mu naine tahtis autojuhile sõidu eest tasuda, keeldus viimane: see olevat olnud tema kohus.

Pärast neid mitmekülgseid ja vastuolulisi elamusi seisin ma kliinikus surmaga silmitsi, pödedes rasket põletikku alakehas. Tänu dr. Hesse ravile ning minu naise ja tublide õdede hoolitsusele sain ma aga umbes kahe kuu pärast sõita Tartusse, kus me elasime kõigepealt üle bolševike aja ning seejärel Saksa vägede sissemarssimise. Kogudus soovitas mul Haapsallu veel mitte tagasi pöörduda. (Allikas: Haapsalu kirikukroonika 1849-1940)

Valis välja Maria Strauss

## MÄRTSI JUHTSALM JA PALVE

**Siis ta laskis neile vabaks Barabase, Jeesust aga laskis piitsutada ja andis ta risti lüüa.  
Matteuse 27:26**

**Olgu Kristuse rist minu näo kohal  
ja minu kõrva kohal;  
olgu Kristuse rist minu suu kohal  
ja minu kurgu kohal;  
olgu Kristuse rist käsivarte kohal  
õlalabast kuni peopesani.**

**Olgu Kristuse rist minuga, minu ees,  
olgu Kristuse rist minuga, minu taga.**

**Kristuse ristiga lähen ma vastu  
igale raskusele kõrgel ja sügaval.**

**Pealaest kuni varbaküünteni usaldan  
ma sinu risti kaitsvat jõudu, oo Kristus.**



## SAAME TUTTAVAKS – ANGELIINA SCHWINDT.

**Angeliina Schwindt, olete Haapsalu koguduse nõukogus uus liige. Palun tutvustage ennast.**

Olen abielus Martin Schwindtiga. Olen 10aastase Marlene ja 7se Mark Marceli ema ning aastase Uku Emili ristiema. Igapäevaselt teen raamatupidamise tööd kahes ettevõttes, OÜs Mentor-T ja OÜs Hermannuse Maja. Suurem osa minu vabast ajast kulub aga lastele. Mulle meeldib käsitöö. Sügisel ja talvel on „varrastel sokid” minu igapäevased kaaslased. Kevadel ja suvel toimetan aias. Aasta ringi aga küpsetan kooke. Tegelen rahvatantsu ja kepikõnniga.

**Kuidas olete seotud Haapsalu Püha Johannese kogudusega?**

Haapsalu kogudusega olen seotud 2010. aasta sügisest, kuid minu kokkupuude usuga sai alguse lapsepõlves minu vanavanemate kaudu. Arvan, et kogudusse kuulumine on vajalik, sest ühiskonnas elamine eeldab kollektiivsust — me peame teistega arvestama ja koos tegutsema. Kui õpetaja Tiit Salumäe tegi mulle ettepaneku kandideerida nõukogusse, olin alguses ehmatanud — mida mina oskan. Kui nõukogu koosolek oli ära olnud ja mind valiti revisjonikomisjoni, sai mulle selgeks, et just see ongi mulle kõige sobilikum — „valvata” majandustegevuse ja raamatupidamise üle, sest peale kõige muu on minu suur lemmik Excel (tabelarvutusprogramm).

**Mida tähendab kogudus Teile?**

Arvan, et usulised veendumused saavad alguse just lapseeas. Kuidas laps peab teadma, mismoodi oma hinge eest hoolt kanda? Usk ja kirikus käimine annab mõtlemisainet elu põhiküsimuste üle. Mulle annab kirik jõudu ja tasakaalu edasiminekuks.



Pildil on Angeliina Schwindt koos ristipoja Uku Emiliga

Küsitles Lehte Ilves

## OTT MARTEN PAJATAB.

**Emakeelest**

Ott Marten: “Eesti rahvas ütleb, et eesti keel on emakeel, kuid kelle ema, seda ei tea keegi.”

## SÜNNIPÄEVAD MÄRTSIS

1. märts	Tõnu Aaliste	
2. märts	Tiit Aedmäe	
	Kaido Rehkalt	
	Kätriin Kurst	
	Gloria Magdalena Strauss	
3. märts	Lilli Veide	
	Martin Oja	
	Stella Dana Ender	
	Tormi Ojasoo	
4. märts	Tiina Kütt	
5. märts	Leida Niinemäe	80
	Liis Laur	30
6. märts	Harald Kullamägi	86
9. märts	Indrek Kalda	
	Ülle Kaasik	
	Piret Soome	30
	Marvin Kaareste	20
10. märts	Akvilina Beniusite	15
	Meribel Lepp	
11. märts	Kristi Henning	
	Emma Miia Martson	
15. märts	Taavi Lauringson	
	Lilian Vihman	
16. märts	Leida Arna	86
	Sigrid Tarkmeel	
	Joanna Martina Lepmets	
17. märts	Vaike Pertel	
	Heli Tammik	
	Vallo Vilt	35
	Katrin Jets	
18. märts	Kaidi Mutso	
	Peeter Vihmann	
19. märts	Helju Laine Zauram	91
22. märts	Ülo Birnbaum	70
23. märts	Kadri Rehkalt	
24. märts	Rait Bachmann	
25. märts	Karl Toomelaid	87
	Triin Laasi	
26. märts	Loviise Radjuk	
	Tiit Lõhmus	
	Emily Kalamees	5
27. märts	Aire Nilb	45
	Kristel Borman	
	Klaide Kaunissaar	
28. märts	Angeliina Schwindt	
	Kristi Ainjärv	40
	Raigo Vali	
29. märts	Anneli Ammas	
	Mari Saviir	
30. märts	Karl Vihterpal	
31. märts	Linda Sain	
	Reimo Kaukes	

**PALJU ÕNNE JA ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!**

## EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS

**Koguduse kantselei on avatud E, K ja R kell 9-15.**

**Annetusmüük on avatud E, K ja R kell 9.30-13.**

**Telefon** 473 7166, 473 7167, 528 0635.

**E-post** haapsalu@eelk.ee

**Koduleht** <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

**Aadress** Kooli 6, 90501 Haapsalu

**Pangakonto** SEB 10602003965006; Swedbank 1120274032.

**Registrikood** 80210533

**Koguduse infokiri** Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-post lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada [haapsalu@eelk.ee](mailto:haapsalu@eelk.ee)

**Eesti kiriku elust saab lugeda** <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

### TOIMETUS

Tiit Salumäe E-post: [tsalumae@yahoo.com](mailto:tsalumae@yahoo.com) 4737 166, 4737 167, 4737 017, 5280 635.

Kristel Engman E-post: [kengman@hotmail.com](mailto:kengman@hotmail.com); 5289 527.

Lydia Kalda E-post: [haapsalu@eelk.ee](mailto:haapsalu@eelk.ee); [lydia.kalda@hotmail.com](mailto:lydia.kalda@hotmail.com); 53477633.

Lia Salumäe E-post: [lia.salumae@gmail.com](mailto:lia.salumae@gmail.com); 53039 835.

Lehte Ilves E-post: [lehte@le.ee](mailto:lehte@le.ee)

Ingrid Laasi E-post: [ingridlaasi@hotmail.ee](mailto:ingridlaasi@hotmail.ee)

Karin Teder E-post: [karin.teder@mail.ee](mailto:karin.teder@mail.ee)

Maria Strauss E-post: [mariastrauss@gmx.de](mailto:mariastrauss@gmx.de)

Teno Ilves E-post: [teno.ilves@mail.ee](mailto:teno.ilves@mail.ee)

Koguduse häälekandja Johannese Sõnumid ilmub septembrist 2008 kord kuus. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovet, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Seinaleht asub Haapsalu toomkirikus peaukse kõrval, koguduse kantseleis ja Jaanimajas. E-postiga saadame lehe neile, kelle aadress on meil teada. Ootame teie kõigi abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Selleks palume anda teada e-posti aadress koguduse kantseleisse.